

Vanglatega seotud justiitsministri määruste muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase määrusega muudetakse nelja justiitsministri määrust, mis reguleerivad vangla saatemeeskonna tööd, vangla sisekorda, kinnipeetavate rahaliste vahendite arvestussüsteemi ning kinnipeetavate vanglasse paigutamist. Muudatustega täpsustatakse kinnipeetava või vahistatu saatmisel kohaldatavate ohjeldusmeetmete kasutamise korda, laiendatakse kinnipeetavatele lubatud veebilehtede loetelu ning ajakohastatakse kinnipeetavate rahaliste vahendite arvestussüsteemi põhimäärust. Inimeste, sealhulgas kinnipeetavate ja vahistatute, ettevõtjate ning vabaühenduste halduskoormus ei muutu, sest neile ei lisandu uusi kohustusi.

Ohjeldusmeetmete kasutamist puudutavate muudatustega täpsustatakse kehtivat kohustust ja sätestatakse määruses sõnaselgelt juba järgitav põhimõte, et ohjeldusmeetme valimisel tuleb arvestada saadetava tervises seisundit. Samuti täpsustatakse võimalust ohjeldusmeede saadetava tervises seisundi tõttu eemaldada. Muudatused lähtuvad kohtupraktikast, aitavad kaitsta kinnipeetavate ja vahistatute õigusi ning toetavad ohjeldusmeetmete ühetaolist kasutamist. Täitmisplaani muudatusega võimaldatakse Tartu Vanglal paigutada kinnipeetav teise vanglasse ka juhul, kui tema karistusaeg on alla kuue kuu. Muudatusega tagatakse võimalus optimeerida vanglate koormust, kui Tartu Vanglasse paigutatakse Eesti Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahel sõlmitud kokkuleppe alusel Rootsi kinnipeetavad.

Veebilehtede loetelu täiendatakse Justiits- ja Digiministeeriumi, Maksu- ja Tolliameti, Politsei- ja Piirivalveameti ning Eesti teabevärgi veebilehtega, mille lisamine on tingitud Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsusest kohtuasjas nr 5-26-16. Samuti täiendatakse loetelu Rootsi avalik-õigusliku ringhäälingu Sveriges Television (SVT) uudisteportaaliga, et tagada Tartu Vanglasse paigutatavatele Rootsi kinnipeetavatele võimalus olla kursis oma päritoluriigis ja maailmas toimuvaga samaväärselt Eesti kinnipeetavatele võimaldatud ligipääsuga ERR-i uudisteportali tekstiosale. Muudatus on seotud Eesti Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahel sõlmitud kokkuleppega, mille kohaselt hakatakse Tartu Vanglas täide viima Rootsi Kuningriigi vanglakaristusi.

Eelnõuga ajakohastatakse kinnipeetavate rahaliste vahendite arvestussüsteemi (K-Raha) põhimäärust. Selle eesmärk on viia põhimäärus kooskõlla infosüsteemi arenduste ning andmekogu pidamise tegeliku korraldusega. Muudatustega täpsustatakse andmekogu andmekoosseisu ja andmevahetuse korda, ajakohastatakse terminoloogiat ning eemaldatakse andmekogust andmed, mille töötlemine ei ole enam vajalik.

Muudatustel on kinnipeetavatele ja vahistatutele positiivne, kuid väheoluline mõju. Muudatused parandavad nende õiguste kaitset, laiendavad juurdepääsu avalikule teabele ning muudavad rahaliste vahendite arvestuse läbipaistvamaks. Muudatused ei suurenda vanglateenistujate töökoormust ning rahaliste vahendite arvestussüsteemi ajakohastamine võib käsitsi tehtavate toimingute vähenemise tõttu töökoormust vähendada. Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid.

Eelnõu ei ole seotud muude menetluses olevate eelnõudega, Euroopa Liidu õigusega ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Muuta on kavas järgmisi justiitsministri määrusi:

1. justiitsministri 20. veebruari 2019. a määrus nr 3 „Vangla saatemeeskonna ülesanded ja töökord“ avaldamismärkega RT I, 02.05.2026, 17;
2. justiitsministri 30. novembri 2000. a määrus nr 72 „Vangla sisekorraeeskiri“ avaldamismärkega RT I, 02.05.2026, 18;
3. justiitsministri 15. juuli 2009. a määrus nr 29 „Kinnipeetavate rahaliste vahendite arvestussüsteemi asutamine ja selle pidamise põhimäärus“ avaldamismärkega RT I, 21.03.2025, 2;
4. justiitsministri 25. märtsi 2008. a määrus nr 9 „Täitmisplaan“ avaldamismärkega RT I, 12.06.2026, 13.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Justiits- ja Digiministeeriumi vanglate osakonna nõunik Helina Kasvandik (Helina.Kasvandik@justdigi.ee). Eelnõu on keeletoimetanud sama

ministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Mari Koik (Mari.Koik@justdigi.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb viiest paragrahvist. Paragrahvi 1 muudetakse määrust „Vangla saatemeeskonna ülesanded ja töökord“, §-ga 2 muudetakse vangla sisekorraeeskirja, §-ga 3 määrust „Kinnipeetavate rahaliste vahendite arvestussüsteemi asutamine ja selle pidamise põhimäärus“ (edaspidi K-Raha põhimäärus) ja §-ga 4 määrust „Täitmisplaan“. Paragrahv 5 sätestab määruse jõustumise.

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse § 15 lõiget 2 ja täpsustatakse asjaolusid, mida tuleb ohjeldusmeetmete valikul arvesse võtta. Kehtiva normi kohaselt lähtub otsuse tegija ohjeldusmeetmete valikul riskihindamise tulemusest, teistest saadetatav iseloomustavatest andmetest, saateautost ja sihtkohast. Muudatusega lisatakse kohustus arvestada ka saadetava tervises seisundit.

Muudatus on seotud kohtupraktikas¹ kujunenud seisukohaga, mille kohaselt peab ohjeldusmeetmete kasutamise üle otsustamisel hindama ka isiku tervises seisundit ja selle võimalikku mõju valitavale meetmele. Ohjeldusmeetmete kasutamine peab olema vajalik, sobiv ja mõõdukas. See aitab tagada, et isiku suhtes ei kasutata tema tervislikku seisundit arvestades põhjendamatult koormavat meetet ja et julgeoleku tagamiseks valitakse konkreetse juhtumi asjaoludele vastav lahendus. Tegemist on sisuliselt olemasoleva kohustuse täpsustamisega ja praktikas juba toimiva tegevuse sõnaselge sätestamisega määruks. Muudatus aitab suurendada õigusselgust ja toetab ohjeldusmeetmete kasutamise ühetaolist praktikat. Muudatus on kooskõlas ka justiitsministri 5. septembri 2011. a määruse nr 44 „Järelevalve korraldus vanglas“ § 37¹ lõike 5 esimese lausega, mille kohaselt ohjeldusmeetme kasutamisel arvestatakse kinnipeetava tervises seisundit.

Punktiga 2 muudetakse § 15 lõike 4 esimest lauset. Kehtiva normi kohaselt võib saateüksuse ülem lõikes 1 nimetatud isiku loal otsustada ohjeldusmeetmete kasutamise katkestamise või lõpetamise. Muudatusega nähakse ette uus alus ohjeldusmeetmete lõpetamiseks: kui see on vajalik saadetava tervises seisundi tõttu. Sellises olukorras peab saateüksuse ülem otsusest enne teavitama § 15 lõikes 1 nimetatud isikut. Muudatus võimaldab paindlikult reageerida olukorrale, kus saadetava tervises seisund ei võimalda konkreetse ohjeldusmeetme kasutamist või kus selle jätkuv kohaldamine võib kaasa tuua terviseriski.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse vangla sisekorraeeskirja § 52¹ lõiget 1. **Punktiga 1** täiendatakse kinnipeetavatele lubatud veebilehtede loetelu Justiits- ja Digiministeeriumi, Maksu- ja Tolliameti, Politsei- ja Piirivalveameti ning Eesti teabevärava veebilehega, samuti Rootsi avalik-õigusliku ringhäälingu Sveriges Television (SVT) uudisteportaali. Justiits- ja Digiministeeriumi, Maksu- ja Tolliameti, Politsei- ja Piirivalveameti ning Eesti teabevärava veebilehe lisamine on tingitud Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsusest kohtuasjas nr 5-26-16, milles Riigikohus leidis, et vangistusseaduse § 31¹ lõige 1 ja vangla sisekorraeeskirja § 52¹ lõige 1 on põhiseadusega vastuolus osas, milles need ei võimalda kinnipeetavale juurdepääsu nimetatud veebilehtedele, välja arvatud e-teenuseid puudutavas osas. Riigikohus leidis, et nimetatud veebilehtedel avaldatakse üldiseks kasutamiseks mõeldud riiklikku teavet ja kinnipeetaval peab olema võimalik sellega tutvuda. Muudatusega viiakse vangla sisekorraeeskirja kooskõlla Riigikohtu otsusega. Kinnipeetavale võimaldatakse juurdepääs veebilehtede avalikule teabele.

Punktis 2 Rootsi avalik-õigusliku ringhäälingu Sveriges Television (SVT) uudisteportaali lisamine on seotud Eesti Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahel sõlmitud kokkuleppega, mille alusel hakatakse Tartu Vanglas täide viima Rootsi Kuningriigi vanglakaristusi. Eesti kinnipeetavatele on juba võimaldatud ligipääs Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) uudisteportaali tekstiosale. Põhjendatud on võimaldada ka Rootsi kinnipeetavatele ligipääs nende päritoluriigi avalik-õigusliku ringhäälingu uudistekeskonnale. SVT uudisteportaali kaudu saavad Rootsi kinnipeetavad jälgida oma päritoluriigi ühiskondlikke, poliitilisi

¹ Euroopa Inimõiguste Kohus on kohtuasjas *Jeret vs. Eesti* (09.06.2020, avaldus nr 42110/17) rõhutanud, et ohjeldus- ja julgeolekumeetmete kohaldamisel tuleb alati arvestada inimese tervises seisundit ning hinnata meetme vajalikkust ja proportsionaalsust tervises seisundi valguses. EIK leidis, et kaebaja tervislikku seisundit arvestades oli tema käeraudadega haiglavoodi külge aheldamine neljaks päevast pärast infarkti ja asjaomast meditsiinilist sekkumist ebaproportsionaalne julgeoleku tagamise vajaduse suhtes.

ja kultuurisündmusi. See aitab säilitada nende sidet ühiskonnaga ja toetab informeeritust. Samuti võivad SVT uudisteportaali kasutada Eesti kinnipeetavad, kes soovivad jälgida Rootsi või rahvusvahelisi uudiseid. Seega laiendab muudatus mõõdukalt kõigi kinnipeetavate võimalusi saada teavet usaldusväärsest allikast. Ligipääs ei laiene suhtlemist võimaldavale osale.

Eelnõu § 3 punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks paragrahvi 3 lõike 2 punkt 2 ja punktiga 2 muudetakse paragrahvi 6 lõike 4 sõnastust. Muudatuse tulemusena ei ole Riigi Tugiteenuste Keskus enam kinnipeetavate rahaliste vahendite arvestussüsteemi volitatud töötleja. Muudatus on tingitud andmekogu pidamise korralduse muutumisest ning eesmärgist viia põhimäärus kooskõlla tegeliku vastutuse ja tööjaotusega. Selle tulemusena jäävad andmekogu volitatud töötlejateks vanglad ning Registrite ja Infosüsteemide Keskus. Muudatusega tunnistatakse kehtetuks ka vastavad kasutajarollid: Riigi Tugiteenuste Keskuse raamatupidaja ja Riigi Tugiteenuste Keskuse finantsspetsialist.

Kasutajarolli „andmekogu administraator“ nimetus muudetakse „andmekogu halduriks“. Muudatus on terminoloogiline ning sellega ei kaasne kasutajarolli õiguste ega ülesannete muutmist. Lisaks ei eristata edaspidi enam vangla kassapidaja, vangla raamatupidaja ega vangla finantsspetsialisti kasutajarolle, vaid nende asemel nähakse ette vangla eelarvespetsialisti kasutajaroll.

Eelnõu punktiga 3 täiendatakse §-s 7 sätestatud andmeandjate loetelu. Muudatuse kohaselt hakatakse K-Raha andmekogusse edastama andmeid kohtutäiturite sisestatud rahaliste nõuete kohta täitmisregistrist. Kehtiva korra kohaselt saadakse need andmed Riigi Tugiteenuste Keskuse vahendusel, edaspidi edastatakse need K-Raha andmekogusse otse täitmisregistrist infosüsteemi andmevahetuskähi kaudu.

Eelnõu punktiga 4 täiendatakse § 9 lõiget 4 punktidega 3¹ ja 3², lisades andmekogusse uued andmed: sissemaksekonto ja vahekonto. Kehtivas määruses on kontodena ette nähtud vabakasutuskonto, vabanemiskonto ning nõudekonto, kuid puuduvad andmed, mis võimaldaksid arvestada laekuvate rahaliste vahendite esmast töötlemist ning maksejõuetus- või pankrotimenetlusega seotud vahendite eraldi arvestust.

Sissemaksekonto on tehniline konto, kuhu laekuvad kõik kinnipeetavale saabuval rahalised vahendid. Sissemaksekonto võimaldab enne raha lõplikku jaotamist teha automaatseid kontolle, sealhulgas kontrollida olemasolevaid nõudeid. Pärast kontrollide läbimist suunatakse raha automaatselt vabakasutuskontole, vabanemifondi, nõuete fondi või vahekontole kehtivate reeglite kohaselt.

Vahekonto on maksejõuetus- või pankrotimenetluses oleva kinnipeetava rahaliste vahendite eraldi arvestuseks kasutatav konto. Sellele koguneb raha, mis kuulub kasutamisele võlausaldajate nõuete rahuldamiseks. Vahekontol arvestatud raha kantakse edasi pankrotihaldurile või usaldusisikule maksejõuetus- või pankrotimenetluse käigus tehtud otsuse kohaselt. Vahekonto kasutuselevõtt võimaldab tagada selliste rahaliste vahendite selge eristatuse kinnipeetava tavapäraest rahalistest vahenditest.

Eelnõu punktid 5, 7 ja 8 on seotud terminoloogia ajakohastamisega ning nendega ei kaasne sisulisi muudatusi. Paragrahvi 9 lõigetes 4 ja 5 asendatakse sõna „vabanemiskonto“ sõnaga „vabanemifond“. Paragrahvi 9 lõike 4 punktides 7–9 asendatakse sõna „nõudekonto“ sõnadega „nõuete fond“ ning paragrahvi 9 lõike 5 punktis 8 asendatakse sõnad „kaupluse“ sõnadega „e-poe“. Kinnipeetavad saavad vanglas sisseoste teha veebilahenduse kaudu, seetõttu ajakohastatakse sätte sõnastust. Kehtivas määruses sisaldab andmekogu andmeid vabanemiskonto broneeringu, maksja kontojäägi ja makse saaja kontojäägi kohta. Nimetatud andmete töötlemine ei ole enam vajalik andmekogu pidamise eesmärkide saavutamiseks ning seetõttu jäetakse need põhimäärusest välja.

Punkti 7 jõustumise järel ei töödelda enam andmeid tellimuslehe ja tellimuslehe broneeringu summa kohta. Andmed jäetakse põhimäärusest välja, kuna kinnipeetavad tellivad kaupa e-poe kaudu ning tellimuslehti enam ei kasutata.

Eelnõu §-ga 4 täiendatakse määruse „Täitmisplaan“ §-i 5 lõikega 5⁴, millega nähakse ette erand Tartu Vangla jaoks. Muudatuse kohaselt võib Tartu Vangla lõikes 5³ sätestatud tingimustele vastava kinnipeetava paigutada vanglasse ka § 5 lõigete 1 ja 2 alusel. Muudatuse eesmärk on tagada vanglate täituvuse paindlik juhtimine Rootsi Kuningriigist kinnipeetavate vastuvõtmise ajal. Rootsi kinnipeetavate

saabumise tõttu on vaja tagada vanglate vahel optimaalne kohtade kasutus ning võimalus paigutada kinnipeetavaid ümber tegeliku täituvuse ja vanglate töökorralduslike vajaduste kohaselt.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse määruse jõustumine. Paragrahvi 2 punkt 2 ja § 3 jõustuvad 17. augustil 2026. Määruse § 2 punkt 1 jõustub 18. oktoobril 2026.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrusel ei ole vahetut puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Sihtgrupid:

- 1) vanglateenistujad;
- 2) kinnipeetavad ja vahistatud;
- 3) K-Raha andmekogu pidamise ja andmevahetusega seotud asutused.

Muudatustega kaasneb sotsiaalne mõju ning mõju riigivalitsemisele ja infoühiskonnale. Ohjeldusmeetmete kasutamise muudatus mõjutab kinnipeetavate ja vahistatute õiguste kaitset ning vanglateenistujate töökorraldust. Veebilehtede loetelu laiendamine mõjutab kinnipeetavate ja vahistatute juurdepääsu avalikule teabele. K-Raha põhimääruse muudatused mõjutavad eelkõige andmekogu pidamise korraldust ja andmevahetust.

Mõju vanglateenistujatele

Ohjeldusmeetmete kasutamist puudutavad muudatused mõjutavad vanglateenistujaid, kes osalevad kinnipeetavate ja vahistatute saatmisel. Muudatustega täpsustatakse asjaolusid, mida tuleb ohjeldusmeetmete valikul arvesse võtta, ning nähakse ette võimalus saadetava tervises seisundi tõttu kasutada leebemaid meetmeid või loobuda käeraudade kasutamisest. Kuigi muudatus eeldab üksikjuhtudel tervises seisundi lisahindamist, kuulub selliste asjaolude väljaselgitamine juba praegu vanglate tavapärase tegevuse hulka. Seetõttu ei too muudatus kaasa olulist töökoormust suurenemist ega vajadust muuta töökorraldust. Muudatus aitab suurendada õigusselgust ja vähendada võimalikke vaidlusi ohjeldusmeetmete kasutamise üle. Vanglateenistujatele avalduva ebasoovitava mõju riski ei ole ette näha.

Lubatud veebilehtede loetelu täiendamine Justiits- ja Digiministeeriumi, Maksu- ja Tolliameti, Politsei- ja Piirivalveameti, Eesti teabevärava ning Rootsi avalik-õigusliku ringhäälingu Sveriges Televisioni (SVT) uudisteportaaliga ei avalda vanglateenistujatele olulist mõju. Veebilehed lisatakse olemasoleva tehnilise lahenduse kaudu ning nende kasutamise kontroll toimub samadel alustel nagu kinnipeetavatele lubatud teiste veebilehtede puhul. Muudatus ei eelda lisapersonali kaasamist ega märkimisväärseid arenduskulusid.

Täitmisplaani muudatusel on vanglate töökorraldusele positiivne mõju. Tartu Vanglale antav erand võimaldab paigutada kinnipeetavaid vanglate vahel paindlikumalt ümber ning juhtida vanglate täituvust seoses Rootsi Kuningriigist kinnipeetavate vastuvõtmisega. Sellega saab vabastada Tartu Vanglas kohti ning kasutada Tallinna ja Viru Vangla olemasolevat majutusvõimekust otstarbekamalt. Mõju ulatus on väike, kuna sellistele tingimustele vastavaid kinnipeetavaid, keda vangla soovib ümber paigutada, on vähe. Seletuskirja koostamisele eelneval kuul on selliste kinnipeetavate arv olnud ligikaudu 5.

Kinnipeetavate rahaliste vahendite arvestussüsteemi andmekoosseisu ajakohastamine ning uute tehniliste kontode kasutuselevõtt võimaldavad automatiseerida rahaliste vahendite töötlemist ja vähendada käsitsi tehtavaid toiminguid. Samuti muutub rahaliste vahendite arvestus selgemaks. Terminoloogia ühtlustamine ja andmevahetuse korralduse täpsustamine vähendavad ebaselgust süsteemi kasutamisel. Muudatused ei too vanglateenistujatele kaasa uusi sisulisi tööülesandeid, vaid toetavad olemasolevate ülesannete tõhusamat täitmist.

Kokkuvõttes on mõju vanglateenistujatele positiivne, kuid ebaoluline.

Mõju kinnipeetavatele ja vahistatutele

Ohjeldusmeetmete kasutamist puudutavad muudatused avaldavad positiivset mõju kinnipeetavate ja vahistatute õiguste kaitsele. Muudatused aitavad tagada, et ohjeldusmeede on konkreetse isiku puhul proportsionaalne ning arvestab tema tervise seisundit. Samuti võimaldavad muudatused paindlikumalt reageerida juhtudele, kus tervises seisund ei võimalda konkreetse meetme kasutamist.

Lubatud veebilehtede loetelu täiendamine avaldab positiivset mõju kinnipeetavatele ja vahistatutele. Justiits- ja Digiministeeriumi, Maksu- ja Tolliamet, Politsei- ja Piirivalveameti ning Eesti teabevärava veebilehtede lisamine võimaldab kinnipeetavatel ja vahistatutel tutvuda riigi avaldatava üldiseks kasutamiseks mõeldud teabega ning tagab Riigikohtu otsusest tulenevate põhiõiguste parema kaitse.

SVT uudisteportaali lisamine lubatud veebilehtede loetellu avaldab positiivset mõju eelkõige Rootsi kinnipeetavatele. Neil tekib võimalus saada teavet oma päritoluriigi sündmuste kohta avalik-õigusliku meediakanali kaudu samadel põhimõtetel, nagu Eesti kinnipeetavatele on tagatud ligipääs ERR-i uudisteportaali tekstiosale. Positiivne mõju avaldub ka Eesti kinnipeetavatele, kelle võimalused uudiste jälgimiseks laienevad.

Rahaliste vahendite arvestuse ajakohastamine muudab laekuvate vahendite töötlemise ja jaotamise läbipaistvamaks ning tagab nende korrektse arvestuse. Muudatused ei muuda kinnipeetavate ega vahistatute õigusi või kohustusi rahaliste vahendite kasutamisel, vaid puudutavad andmekogu ülesehitust ja rahaliste vahendite arvestamise tehnilist korraldust. Seetõttu ei kaasne eelnõuga isikutele lisakohustusi ega kitsendata õigusi.

Määrus avaldab mõju kuni kuuekuulist karistust kandvatele süüdimõistetutele, kes paigutatakse tulevikus karistuse kandmiseks Tartu Vangla asemel Viru Vanglasse või Tallinna Vanglasse. Kinnipeetavate käitumises tervikuna muutusi ei toimu. Kinnipeetavad ei pea teise vanglasse paigutamise tõttu oma käitumist kohandama ja puudub vajadus kohanemistegevuste järele. Kinnipeetav peab küll tutvuma teise vangla kodukorraga, kuid vanglate kodukord on suuresti samasugune ja sellega ei kaasne eeldatavasti olulisi muutusi ega kohanemiskulusi. Viru Vanglas ja Tallinna Vanglas on kinnipeetavatele tagatud samasugused tegevused, nagu on Tartu Vanglas. Kinnipeetavad, kes ei ole määruse jõustumise ajaks vanglasse paigutatud, ei puutu muudatustega kokku ning nende paigutamine uue normi järgi on ühekordne tegevus. Ebasoovitav mõju võib kaasneda nendele kinnipeetavatele, kelle lähedased elavad Tartus või selle lähedal ning kellel võib seetõttu füüsiline kokkusaamine lähedastega jääda harvemaks. Kõnealuste isikute elurütm võib seega tulevikus olla teatud määral häiritud. Samas tagatakse kinnipeetavatele kõik õigusaktidest tulenevad õigused, sealhulgas õigus lühi- ja pikaajalistele kokkusaamistele, õigus kirjavahetusele ja telefonikõnede ning videokõhtumistele, mis aitavad säilitada suhteid lähedastega. Kinnipeetavatele, kes paigutatakse tulemusena elukohajärgsesse vanglasse, avaldavad määruse muudatused eelduslikult positiivset mõju, kuna võimaldavad lähedastel tulla hõlpsamalt kokkusaamistele.

Mõju K-Raha andmekogu pidamise ja andmevahetusega seotud asutustele.

Riigi Tugiteenuste Keskus ei ole edaspidi K-Raha volitatud töötaja. Volitatud töötajatena jätkavad vanglad ning Registre ja Infosüsteemide Keskus. Rahaliste nõuete andmed edastatakse täitmisregistrist K-Rahasse automaatselt, mis vähendab vahendatud ja käsitsi tehtavaid toiminguid. Muudatus ajakohastab töökorraldust ega lisa asutustele uusi tööülesandeid. Andmevahetuse tõrgete risk on väike, sest muudatus jõustub koos asjakohaste infosüsteemiarendustega. Kokkuvõttes on mõju asutuste töökorraldusele positiivne, kuid ebaoluline.

Ettevõtjate ja vabaühenduste halduskoormus ei muutu, sest neile ei lisandu uusi kohustusi. Samuti ei muutu inimeste halduskoormus, kuna kinnipeetavatele ja vahistatutele ei kaasne uusi kohustusi. Avaliku sektori töökoormus oluliselt ei muutu: ohjeldusmeetmete muudatused täpsustavad senist korda ja veebilehed lisatakse olemasoleva tehnilise lahenduse kaudu. K-Raha andmevahetuse automatiseerimine võib käsitsi tehtavate toimingute vähenemise tõttu töökoormust vähendada.

Lähtudes mõju olulisuse kriteeriumist on muudatuste mõju kinnipeetavatele ja vahistatutele kokkuvõttes ebaoluline.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei tekita lisakulusid. Ohjeldusmeetmete kasutamist puudutavad muudatused täpsustavad olemasolevat regulatsiooni ega eelda uute tööprotsesside loomist. Vanglateenistujaid teavitatakse ohjeldusmeetmete nõuete täpsustamisest, uued veebilehed tehakse kinnipeetavatele kättesaadavaks ja viiakse lõpule arendus- ja rakendustööd andmekogus.

Uued veebilehed lisatakse olemasoleva tehnilise lahenduse kaudu ning sellega ei kaasne märkimisväärsed kulud. K-Raha põhimääruse muudatustega seotud infosüsteemi arendus- ja rakendustööd tehakse olemasolevate vahendite ning tavapärase arendustegevuse raames.

6. Määruse jõustumine

Määruse § 2 punkt 2 ja § 3 jõustuvad 17. augustil 2026, kuna sel kuupäeval võetakse kasutusele K-Raha infosüsteemi arendused ja see võimaldab vanglal teha toiminguid uue veebilehe avamiseks kinnipeetavatele. Jõustumise ajastus tagab põhimääruse kooskõla infosüsteemi tegeliku toimimisega alates muudatuste rakendamisest.

Määruse § 2 punkt 1 jõustub 18. oktoobril 2026. Hilisem jõustumisaeg on vajalik, et lisada uued veebilehed lubatud veebilehtede loetellu, kontrollida nende vastavust Riigikohtu otsuses seatud tingimustele ning rakendada piiranguid, et välistada ligipääs veebilehtede e-teenuseid võimaldavatele osadele. Samuti tuleb enne muudatuste rakendamist testida tehnilise lahenduse toimimist ja veenduda, et veebilehtede lisamine ei võimalda ligipääsu sisule või funktsioonidele, mille kasutamine ei ole vangistusseaduse kohaselt lubatud. Arvestades nimetatud tegevusi, on sätestatud jõustumisaeg vajalik ja põhjendatud, et tagada Riigikohtu otsuse nõuetekohane ning turvaline täitmine.

Määruse muu osa jõustub üldises korras, kuna selle rakendamiseks ei ole vaja teha ümberkorraldusi, mis nõuaksid pikemat jõustumisaega.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Määruse eelnõu ei esitata eelnõude infosüsteemi (EIS) kooskõlastamiseks. Vanglad on määruste muudatustest teadlikud.